

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 25.7.2023
COM(2023) 456 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o uplatňování kritérií pro rozdělení rozpočtu a o dopadu převodu rozpočtových prostředků na efektivitu školního projektu EU Ovoce, zelenina a mléko do škol

OBSAH

1.	Úvod.....	2
2.	Kritéria přidělování	2
2.1.	Právní souvislosti	2
2.2.	Metodika pro stanovení předběžných přidělů podpory Unie na školní rok po 1. srpnu 2023	3
2.2.1.	Zdroje údajů	3
2.2.2.	Výpočty.....	4
2.3.	Výsledek použití kritérií přidělování	5
3.	Dopad převodů	6
3.1.	Právní souvislosti	6
3.2.	Převody uskutečněné v průběhu období provádění 2017–2023.....	6
4.	Závěry	8

1. Úvod

Podle čl. 225 písm. e) a f) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013¹ plní tato zpráva dvě související povinnosti Komise podávat zprávy Evropskému parlamentu a Radě o projektu EU v oblasti distribuce ovoce a zeleniny do škol a mléka do škol (dále jen „školní projekt EU“).

První povinnost se týká uplatňování kritérií pro přidělování podpory uvedených v čl. 23a odst. 2, kde je stanoven soubor objektivních kritérií za účelem rozdělení celkové částky podpory EU pro školní projekt EU mezi členské státy.

Druhá povinnost se týká dopadu převodů uvedených v čl. 23a odst. 4 na účinnost školního projektu EU, pokud jde o distribuci ovoce a zeleniny do škol a mléka do škol. Tato ustanovení umožňují členským státům převést jednou za školní rok až 20 % svých předběžných přidělů podpory z jednoho projektu do druhého, přičemž tento procentní podíl může být v řádně odůvodněných případech zvýšen až na 25 %².

2. KRITÉRIA PŘIDĚLOVÁNÍ

2.1. Právní souvislosti

Podle čl. 23a odst. 1 nařízení (EU) č. 1308/2013 je celková částka podpory EU pro školní projekt EU stanovena na 220 804 135 EUR na školní rok, z toho 130 608 466 EUR na ovoce a zeleninu a 90 195 669 EUR na mléko.

Částky jsou členským státům přidělovány na základě těchto objektivních kritérií:

- a) počtu dětí ve věku od šesti do deseti let v dotčeném členském státě. Považuje se totiž za zásadní trvale zvyšovat podíl těchto produktů v jídelníčku dětí v době, kdy se utvářejí jejich stravovací návyky, a přispět tak k dosažení cílů společné zemědělské politiky (SZP) zejména ke stabilizaci trhů a zajištění dostupnosti současných i budoucích dodávek (viz 24. bod odůvodnění nařízení (EU) č. 1308/2013);
- b) míry rozvoje regionů v dotčeném členském státě s cílem zajistit, že méně rozvinutým regionům a menším ostrovům v Egejském moři bude přidělena vyšší úroveň podpory EU v souladu s čl. 1 odst. 2 nařízení (EU) č. 229/2013;
- c) využívání podpory EU na dodávky mléka a mléčných výrobků dětem v minulosti, kromě kritérií uvedených v písmenech a) a b).

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

⁽²⁾ V případě členských států s nejvzdálenějšími regiony uvedenými v článku 349 SFEU a v dalších případech, včetně případů, kdy členský stát potřebuje řešit specifickou situaci na trhu v odvětví, na které se vztahuje školní projekt, své zvláštní obavy týkající se nízké spotřeby jedné ze skupin výrobků nebo jiné společenské změny.

Na základě těchto objektivních kritérií stanovila Rada v nařízení Rady (EU) č. 1370/2013³ předběžné přiděly podpory EU pro jednotlivé členské státy na období od 1. srpna 2017 do 31. července 2023.

Ustanovení čl. 5 odst. 4 třetího pododstavce uvedeného nařízení stanoví, že od 1. srpna 2023 musí Komise stanovit předběžné přiděly podpory EU na školní rok pro jednotlivé členské státy. Podpora EU se musí řídit stejnými kritérii přidělování a zohlednit minimální částku, na kterou mají členské státy nárok (290 000 EUR na ovoce a zeleninu do škol a 193 000 EUR na mléko do škol), aby členské státy s omezenou demografickou velikostí mohly zavést nákladově efektivní projekt.

Na tomto základě Komise stanovila předběžné přiděly na šestileté období od 1. srpna 2023 do 31. července 2029. To se vztahuje na období provádění stanovené ve strategiích, které musí členské státy předložit Komisi do 30. dubna 2023 v souladu s čl. 2 odst. 3 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40⁴.

2.2. Metodika pro stanovení předběžných přidělů podpory Unie na školní rok po 1. srpnu 2023

2.2.1. Zdroje údajů

a) Počet dětí ve věku od šesti do deseti let byl získán z posledních údajů Eurostatu „Struktura obyvatelstva k 1. lednu podle věku a pohlaví“. Celkový počet dětí ve věku od šesti do deseti let v EU-27 se v roce 2021 zvýšil o 2 % oproti roku 2012. Největší nárůst (v rozmezí +20 %) byl zaznamenán ve Slovinsku, Švédsku, na Maltě, v Lucembursku a České republice. V Portugalsku došlo podle sčítání lidu k poklesu o 13 %, v Rumunsku, Nizozemsku, Dánsku, Itálii a Maďarsku o 5 až 8 % a v Řecku a Chorvatsku o 4 %.

b) Méně rozvinuté regiony: kategorie jsou vymezeny v „legislativním rámci politiky soudržnosti na období 2021–2027“⁵. Jedná se o regiony na úrovni NUTS2, ve kterých je HDP na obyvatele (v PPS – standardu kupní síly) nižší než 75 % průměru EU-27. **Menší ostrovy v Egejském moři** jsou vymezeny v článku 1 nařízení (EU) č. 229/2013⁶ jako všechny ostrovy v Egejském moři s výjimkou ostrovů Kréta a Euboia (ty odpovídají regionu na úrovni NUTS2

(³) Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013 ze dne 16. prosince 2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty.

(⁴) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40 ze dne 3. listopadu 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014.

(⁵) <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2021-2027-Finances/2021-2027-IJG-Categories-of-NUTS2-regions/uxj2-277b/data>

(⁶) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 229/2013 ze dne 13. března 2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři a zrušuje nařízení Rady (ES) č. 1405/2006.

označenému jako Řecko 42, Notio Aigaio a jsou brány v úvahu jako ostatní méně rozvinuté regiony).

- c) Informace o **využívání podpory v minulosti** jsou získány z měsíčních výkazů výdajů členských států zasílaných Komisi podle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 908/2014⁷ (rozpočtové položky 05 02 18 a 08 02 03 04). Použité číselné údaje jsou průměrem výdajů EU na mléko do škol v jednotlivých členských státech za poslední úplné čtyři školní roky: 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 a 2020/2021. V porovnání s obdobím 2012–2014 je patrný výrazný nárůst výdajů (nad 100 %) v Bulharsku, České republice, Irsku, Itálii, Lucembursku, na Maltě a ve Slovinsku. Slovensko zvýšilo výdaje o 71 %. Ve Francii (–96 %) a v Belgii (–54 %) však využívání prudce pokleslo. Celková míra využívání podpory na úrovni EU v minulosti vykazuje nárůst o 3 %⁸.

2.2.2. Výpočty

Na **ovoce a zeleninu do škol** byla členským státům původně přidělena celková částka podpory EU (130 608 466 EUR) v poměru ke kritériu a) počet dětí ve věku od šesti do deseti let.

Následně byl vypočítán bonus až do výše 20 % úměrně k podílu dětí ve věku od šesti do deseti let v méně rozvinutých regionech / na menších ostrovech v Egejském moři každého členského státu (kritérium b)). Výsledkem tohoto přístupu je téměř 5% váha tohoto kritéria (bonus 7 028 176 EUR z celkové částky 137 636 642 EUR).

Předběžné přiděly podpory EU vyplývající ze součtu částek vypočtených na základě kritérií a) a b) byly poměrně sníženy, aby odpovídaly celkové částce podpory EU ve výši 130 608 466 EUR.

Předběžné přiděly podpory EU pro jednotlivé členské státy byly rovněž upraveny tak, aby byl splněn požadavek, že každý členský stát obdrží nejméně 290 000 EUR. Kypr, Lucembursko a Malta obdržely dodatečnou částku. Předběžné přiděly podpory EU pro všechny ostatní členské státy byly úměrně sníženy, aby byla dodržena celková částka.

Pokud jde o **mléko do škol**, bylo na základě kritéria a) členským státům přiděleno 60 % celkové částky podpory EU v poměru k počtu dětí ve věku od šesti do deseti let. Na základě kritéria b) bylo členským státům přiděleno 5 % celkové částky podpory EU na mléko do škol v poměru k počtu dětí ve věku od šesti do deseti let v méně rozvinutých regionech / na menších ostrovech v Egejském moři.

Kromě těchto dvou kritérií bylo 35 % z celkové částky podpory EU na mléko do škol přiděleno členským státům, jejichž průměrné výdaje na podporu EU na dítě jsou vyšší než průměr EU, a to v poměru k využívání podpory EU těmito členskými státy v minulosti v souladu s kritériem c). Jsou to Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Kypr, Lucembursko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Finsko a Švédsko.

(⁷) Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 908/2014 ze dne 6. srpna 2014, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, pravidla pro kontroly, jistoty a transparentnost.

(⁸) Související pracovní tabulky a výpočty pro tato tři kritéria jsou uvedeny v příloze I.

Předběžné přiděly podpory EU na mléko do škol vyplývající ze součtu částek vypočtených na základě kritérií a), b) a c) byly upraveny tak, aby byl splněn požadavek, že každý členský stát obdrží částku ve výši nejméně 193 000 EUR. Lucembursko a Malta obdržely dodatečnou částku. Předběžné přiděly podpory EU pro všechny ostatní členské státy byly úměrně sníženy, aby byla dodržena celková částka (podrobné výpočty jsou uvedeny v příloze II).

2.3. Výsledek použití kritérií přidělování

Nový předběžný přiděl podpory EU na **ovoce a zeleninu do škol** se oproti předchozímu období snížil v případě deseti členských států (Dánska, Estonska, Řecko, Chorvatska, Itálie, Litvy, Maďarska, Nizozemska, Portugalska a Rumunska). V Řecku, Litvě a Maďarsku je snížení menší než 5 %, v Dánsku, Estonsku, Chorvatsku, Itálii, Nizozemsku a Rumunsku se pohybuje od 5 % do 10 % a v Portugalsku činí 15 %.

Nový předběžný přiděl podpory EU na **ovoce a zeleninu do škol** je vyšší než v předchozím období v případě čtrnácti členských států (Belgie, Bulharska, České republiky, Německo, Irsko; Španělska, Francie, Lotyšska, Rakouska, Polsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko a Švédsko). V Bulharsku, Německu, Španělsku, Francii, Lotyšsku, Rakousku, Polsku a Finsku je nárůst nižší než 5 %, v Belgii, České republice, Irsku a na Slovensku se pohybuje mezi 5 a 10 %, ve Švédsku činí 19 % a ve Slovinsku 20 %.

Hlavním faktorem pro snížení nebo zvýšení předběžného přidělu podpory EU je změna počtu dětí ve věku od šesti do deseti let v dotčených členských státech a v případě Estonska změna statusu uznaných znevýhodněných oblastí.

V případě Kypru, Lucemburska a Malty nedošlo ke změně předběžného přidělu, který vyplývá z požadavku *de minimis* (tj. každý členský stát má obdržet částku ve výši nejméně 290 000 EUR).

Pokud jde o **mléko do škol**, patnáct členských států (Belgie, Německo, Irsko, Řecko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko, Slovinsko, Finsko a Švédsko) obdrželo nižší předběžné přiděly podpory EU než v předchozím období.

V Belgii a Španělsku je snížení nižší než 5 %, v Německu, Irsku, Řecku, Nizozemsku, Rakousku, Slovinsku a Švédsku se pohybuje od 5 % do 10 %, v Itálii činí 14 %, ve Francii, Chorvatsku a Finsku od 20 % do 30 %, v Portugalsku 41 % a na Kypru 49 %. V Portugalsku došlo k 13% poklesu počtu dětí ve věku od šesti do deseti let a využívání podpory v minulosti se zde výrazně snížilo. Kypr obdržel v rámci interinstitucionálních jednání za předchozí období vyšší částku podpory, než na jakou by měl nárok při přísném uplatňování kritérií přidělování.

Celkově jsou změny v předběžných přidělech na **mléko do škol** výraznější než změny u **ovoce a zeleniny**. To je způsobeno třetím kritériem využívání podpory EU v minulosti (v některých členských státech došlo v rámci nového projektu k výraznému poklesu využívání podpory EU).

Při pohledu na celkovou předběžnou výši podpory EU (ovoce a zelenina a mléko) došlo ve třech členských státech k prudkému poklesu: na Kypru (–31 %), v Portugalsku (–25 %) a

Finsku (–19 %), přičemž ani jedna z těchto zemí nedokázala v posledních čtyřech školních letech využít 100 % předběžného přidělu.

3. DOPAD PŘEVODŮ

3.1. Právní souvislosti

Projekt EU pro dodávky mléka do škol a projekt EU pro dodávky ovoce a zeleniny do škol byly samostatné projekty, dokud nebyly sloučeny do společného právního a finančního rámce podle nařízení (EU) č. 2016/791⁹. Evropský parlament a Rada se domnívaly, že společný přístup by členským státům umožnil maximalizovat dopad distribuce v rámci stanoveného rozpočtu a zvýšit účinnost řízení. Aby však bylo možné zohlednit rozdíly mezi jednotlivými projekty (a jejich dodavatelskými řetězci), zůstaly některé prvky, jako například příslušné rozpočty, odděleny.

Členské státy, které se chtějí účastnit školního projektu, podávají od 1. srpna 2017 každý rok žádost o podporu EU, přičemž upřesní požadovanou výši podpory na ovoce a zeleninu do škol a požadovanou výši podpory na mléko do škol. Jak bylo uvedeno výše, nařízení (EU) č. 1308/2013 členským státům umožňuje převést jednou za školní rok až 20 % svých předběžných přidělů podpory z jednoho projektu do druhého s cílem se lépe přizpůsobit svým prioritám a potřebám při provádění projektu. Převody se mohou uskutečnit:

- a) před stanovením definitivních přidělů pro následující školní rok, a to mezi předběžnými přiděly podpory daného členského státu, nebo
- b) po zahájení školního roku, a to mezi definitivními přiděly podpory členského státu, pokud již byly tyto přiděly podpory pro dotčený členský stát stanoveny.

3.2. Převody uskutečněné v průběhu období provádění 2017–2023

Hodnocení školního projektu EU v období 2017/18 až 2020/21 ukázalo, že možnost převádět podporu EU mezi oběma částmi projektu EU využilo čtrnáct členských států (na základě přezkumu pracovních dokumentů předložených zástupcům členských států ve Výboru pro společnou organizaci zemědělských trhů, živočišné produkty). Využívala se především k převodu finančních prostředků z mléka na ovoce a zeleninu (v deseti členských státech ze čtrnácti, které převody využívaly). Hlavním důvodem převodu byla snaha uspokojit vyšší poptávku po ovoci a zelenině a současně nedostatečné využití rozpočtu na mléko¹⁰.

Převody z přidělů na mléko na přiděly na ovoce a zeleninu v případě deseti dotčených členských států nebyly požadovány každý rok a využití převedeného rozpočtu se v jednotlivých letech lišilo, jak ukazuje následující tabulka.

(⁹) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/791 ze dne 11. května 2016, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013 a (EU) č. 1306/2013, pokud jde o režim podpory na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení.

(¹⁰) Podrobná tabulka převodů podpory Unie mezi ovocem a zeleninou do škol a mlékem do škol je uvedena v příloze III.

Členský stát	ROK PROVEDENÍ PŘEVODU	% VYUŽITÉ Z PŘEVEDENÉ ČÁSTKY
Belgie	2017/2018 – 2020/2021	0 %
Dánsko	2020/2021	0 %
Německo	2018/2019	100 %
	2017/2018, 2019/2020 a 2020/2021	0 %
Irsko	2017/2018	60 %.
Španělsko	2017/2018	30 %
	2018/2019 a 2019/2020	0 %
Kypr	2017/2018	0 %
	2018/2019	82 %
	2019/2020	0 %
	2020/2021	60 %
Lucembursko	2017/2018 – 2020/2021	100 %
Malta	2017/2018	0 %
Nizozemsko	2017/2018	27 %
	2018/2019	70 %
	2019/2020 a 2020/2021	0 %
Rakousko	2017/2018 – 2018/2019 a 2019/2020	0 %

Převody z přidělů na ovoce a zeleninu na přiděly na mléko využil omezený počet členských států (Francie, Portugalsko, Rumunsko a Švédsko), ale převedené částky jsou vyšší. Švédsko tuto možnost každoročně využívá, protože se zde neuplatňuje školní projekt EU pro ovoce a zeleninu; převedená částka se však ve skutečnosti nepoužije. Francie každoročně převádí téměř 4,5 milionu EUR, aby měla stejně vysoké rozpočty jak na mléko, tak na ovoce a zeleninu. Oba přiděly však zůstaly během čtyřletého období provádění, na které se hodnocení

vztahovalo, z velké části nevyužity. Pouze v případě Rumunska byla převedená částka vyčerpána v plné výši, a to díky zvýšené frekvenci distribuce (denně).

4. ZÁVĚRY

Kritéria stanovená v nařízení (EU) č. 1308/2013 za účelem rozdělení celkové částky podpory EU pro školní projekt EU mezi členské státy uplatnila Rada při přijímání nařízení Rady (EU) č. 1370/2013 (na období od 1. srpna 2017 do 31. července 2023) a Komise prostřednictvím prováděcího rozhodnutí (EU) 2023/106 (na období od 1. srpna 2023 do 31. července 2029). Posledně uvedené prováděcí rozhodnutí bylo přijato na základě kladného stanoviska Výboru pro společnou organizaci zemědělských trhů ze dne 15. prosince 2022, v němž mu vyjádřilo podporu 24 členských států, které představují 83 % obyvatel EU. Jinými slovy, použití kritérií bylo schváleno nadpoloviční většinou.

Kritéria jsou stále aktuální, protože zahrnují tyto tři klíčové zásady: proporcionalitu (počet žáků v každém členském státě), soudržnost (stupeň rozvoje regionů) a efektivnost (využívání podpory v minulosti). V rámci probíhajícího přezkumu školního projektu EU by se mohlo zvážit rozšíření působnosti třetího kritéria (využívání podpory v minulosti) na ovoce a zeleninu do škol, protože v současné době je omezeno na mléko do škol.

Možnost převést podporu EU byla využita především z mléka do škol na ovoce a zeleninu do škol. Důvodem byla rostoucí poptávka po ovoci a zelenině, která se zdá být v souladu s rostoucím trendem počtu dětí zapojených do části školního projektu EU týkající se ovoce a zeleniny a klesajícím trendem počtu dětí zapojených do části školního projektu EU týkající se mléka¹¹.

V praxi byly převedené částky efektivně využity pouze do výše 15 % u převodů z mléka na ovoce a zeleninu a 12 % u převodů z ovoce a zeleniny na mléko. Tato možnost však členskými státy umožnila lépe využívat přidělenou podporu EU v případě potřeby zvýšit pokrytí, pokud jde o množství a četnost distribuce. V rámci probíhajícího přezkumu školního projektu EU by se mohlo zvážit zjednodušení přístupu tím, že by členskými státy bylo umožněno využívat vnitrostátní přiděly podle jejich potřeb a v souladu s jejich vnitrostátními strategiemi.

⁽¹¹⁾ Celkově v období 2017/18 až 2020/21 klesl počet dětí, které využívají část týkající se ovoce a zeleniny, o 2,5 % (do značné míry v souvislosti s restriktivními zdravotními opatřeními k omezení šíření pandemie COVID-19). Počet dětí, které využívají část projektu týkající se mléka, však od roku 2017/18 trvale klesá.